

ZÁKON

ze dne 2019

kterým se mění zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Změna zákona o ochraně zemědělského půdního fondu

Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění zákona č. 10/1993 Sb., zákona č. 98/1999 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 76/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 222/2006 Sb., zákona č. 167/2008 Sb., zákona č. 9/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 402/2010 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 503/2012 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 41/2015 Sb., zákona č. 184/2016 Sb., zákona č. 183/2017 Sb. a zákona č. 225/2017 Sb., se mění takto:

1. V § 4 odst. 1 větě první se slova „je nutno použít především“ nahrazují slovy „lze použít pouze“ a větě druhé se za slova „v nezbytném případě“ doplňují slova „ve veřejném zájmu převažujícím nad veřejným zájmem ochrany zemědělského půdního fondu“.
2. V § 4 odst. 1 písm. b) se slovo „přednostně“ nahrazuje slovem „pouze“.
3. V § 9 odst. 8 písm. d) se na konci textu vypouští slovo „a“.
4. V § 9 odst. 8 se na konci textu písmene e) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se slovo „a“, a současně se doplňuje písmeno f), které zní:
„f) vždy uloží povinnost nahradit zemědělskou půdu odnímanou ze zemědělského půdního fondu minimálně ve stejné výměře půdou k zemědělské činnosti nevyužívanou, ležící ladem nebo zastavěnou neužívanými a zchátralými stavbami, a tuto zrekultivovat.“
5. V příloze zákona „Sazebníky odvodů za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu“ části D bodě 4. se u koeficientu mění číslovka „9“ na číslovku „90“, číslovka „6“ na číslovku „60“, číslovka „4“ na číslovku „40“ a číslovka „3“ na číslovku „30“.

Čl. II

Přechodné ustanovení

Řízení zahájená podle zákona č. 334/1992 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, a do tohoto dne pravomocně neukončená, se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti patnáctým dnem po jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

Zhodnocení platného právního stavu

Právní ochrana zemědělského půdního fondu je upravena zákonem č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“). Zákon ve své části III upravuje „Zásady plošné ochrany zemědělského půdního fondu“, v části V pak stanoví podmínky odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu. Součástí zákona je příloha nazvaná „Sazebník odvodů za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu“, která ve své části D upravuje postup při výpočtu odvodů za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu.

Ač se zdá, že současná právní úprava je pro ochranu zemědělské půdy, a zejména pak té nejvyšší bonitní třídy ochrany (I. a II. třída), dostatečnou ochranou, praxe ukazuje zcela něco jiného v podobě velkého úbytku zemědělské půdy té nejvyšší kvality. Posledních několik let dochází k odnímání půdy ze zemědělského půdního fondu, a to většinou půdy nejvyšší bonitní třídy, pro nezemědělské účely. Tento stav je nežádoucí, přímo ohrožující významným způsobem zabezpečení potravinové soběstačnosti státu a jeho obyvatel. K odnímání půdy dochází bez jakékoliv její náhrady, například formou rekultivace jiné půdy.

Nedostatečnost právní ochrany zemědělského půdního fondu lze dokumentovat na údajích Českého statistického úřadu. Z nich vyplývá, že za posledních sto let ubylo na českém území více než třetina zemědělské půdy. Zatímco v roce 1918 se hospodařilo na 5,1 milionech hektarů půdy, po roce 2010 to bylo jen na 3,5 milionech hektarů půdy, a trend je stále klesající. Podle údajů z tzv. „Zelených zpráv“ vydávaných každoročně Ministerstvem zemědělství, ubylo za rok 2014 celkem 6.351 ha (tj. 18,6 ha denně), za rok 2015 celkem 7.032 ha (tj. 19,2 ha denně) a za rok 2016 celkem 6.351 ha (tj. 17,4 ha denně). Tato čísla jsou více než alarmující, svědčící tomu, že tento trend je třeba zastavit. Půdu je nutno považovat za neobnovitelný přírodní zdroj, a tomu musí odpovídat i její ochrana. Je třeba si uvědomit, že půda je důležitá i pro další přírodní zdroj, kterým je voda. Z tohoto hlediska je důležitým faktorem i způsob hospodaření na zemědělské půdě a zacházení s ní.

Ze statistik, a to i těch neoficiálních, vyplývá, že mizí právě ta nejkvalitnější půda (černozemě a hnědozemě), a to v důsledku výstavby průmyslových hal, rodinných domů atd. Bude-li tento trend pokračovat, Česká republika se stane zcela závislou na dovozu většiny zemědělských produktů.

Odůvodnění navrhované právní úpravy

Navrhovaná úprava si dává za cíl alespoň dílčími změnami zpřísnit ochranu zemědělského půdního fondu tak, že maximálně omezuje možnost odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu. Předkládaný návrh předpokládá, že pro nezemědělské účely bude nadále možné použít pouze nezemědělskou půdu a jiné pozemky. K odnětí zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu bude moci dojít jen v nezbytném případě, a pouze ve veřejném zájmu, který převyšuje veřejný zájem ochrany zemědělského půdního fondu. Dalším kritériem ochrany zemědělského půdního fondu v navrhované úpravě je, že bude možné odnímat pouze zemědělskou půdu méně kvalitní, tedy nižší ochranné třídy. Předkládaný návrh ukládá povinnost orgánu ochrany zemědělského půdního fondu, v případě vydání souhlasu s odnětím zemědělské půdy svému původnímu účelu, vždy v souhlasu uložit povinnost nahradit odnímanou zemědělskou půdu minimálně ve stejné výměře půdou k zemědělské činnosti nevyužívanou, ležící ladem nebo zastavěnou nevyužívanými a zchátralými stavbami, její rekultivací.

Jako důležitý prvek ochrany zemědělského půdního fondu je navrhováno zvýšení odvodů za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu, spočívající v desetinásobném navýšení koeficientu třídy ochrany.

Dopady návrhu na státní rozpočet, na rozpočty krajů a obcí

Předkládaný návrh zákona nebude mít žádný dopad na státní rozpočet, ani rozpočty krajů a obcí.

Soulad s ústavním pořádkem a mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy ČR

Předkládaný návrh zákona není v rozporu s ústavním pořádkem České republiky, ani neodporuje mezinárodním smlouvám, kterými je Česká republika vázána.

Soulad s právem Evropských společenství

Navrhovaná změna není v rozporu s právními akty Evropských společenství. Je v souladu s Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 1386/2013/EU o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2020, podle kterého je třeba usilovat o svět z hlediska znehodnocování půdy, chránit, zachovávat a rozvíjet přírodní bohatství a udržovat ekologicky cenná zemědělská území.

Další specifikace

Předkládaný návrh zákona nemá dopad na podnikatelské prostředí České republiky, sociální dopady, ani ve vztahu k rovnosti mužů a žen. Nezasahuje do soukromí, ani nenarušuje ochranu osobních údajů. Pokud jde o oblast ochrany životního prostředí, zde přináší pozitivní dopady, zejména pak pokud jde o zachování půdy vyšší bonity. Povede ke snížení nadměrného vyjímání půdy ze zemědělského půdního fondu. Nezakládá korupční rizika, svým rozsahem je přiměřený množině vztahů, které upravuje.

Zvláštní část

K čl. I, bod 1. a 2.

Navrhovanou úpravou dochází ke zpřísnění ochrany zemědělského půdního fondu. Stanovuje se, že pro nezemědělské účely lze použít pouze nezemědělskou půdu. Zemědělský půdní fond bude moci být odňat jen v nezbytném případě pouze ve veřejném zájmu, jenž bude převažovat nad veřejným zájmem ochrany zemědělského půdního fondu. Současně se poskytuje zvýšená ochrana zemědělské půdy v nejvyšších třídách ochrany, neboť pro nezemědělské účely bude možné odnímat pouze zemědělskou půdu méně kvalitní.

K čl. I, bod 3. a 4.

Vedle legislativně technických úprav se doplňuje obsah souhlasu orgánu ochrany zemědělského půdního fondu k odnětí zemědělské půdy. Jde o uložení povinnosti nahradit odnímanou zemědělskou půdu minimálně ve stejné výměře půdou jinou (v návrhu vymezenou) a povinnosti tuto jinou půdu zrekultivovat. Obě tyto povinnosti musí ve svém souhlasu orgán ochrany zemědělského půdního fondu uložit vždy.

K čl. I, bod 5.

V „Sazebníku odvodů za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu“, jež je přílohou zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů, se v jeho části D upravující postup při výpočtu odvodů za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu, se navyšuje koeficient třídy ochrany desetinásobně oproti stávajícímu stavu. Jde o dílčí krok k zajištění ochrany zemědělské půdy vyšší třídy ochrany, vytvářející motivaci na využití tzv. brownfieldů, případně půdy v nejnižší třídě ochrany nebo jiné než zemědělské půdy, pro nezemědělské účely.

K čl. II

Přechodným ustanovením se upravuje řízení probíhající na základě zákona tak, že řízení zahájena přede dnem nabytí účinnosti navrhovaného zákona, a do tohoto dne pravomocně neukončená, se dokončí podle dosavadních předpisů, tj. dle dosavadního znění zákona.

K čl. V

Navrhovaná účinnost je v obvyklé legisvakanční lhůtě. Navrhované změny zákona nejsou takového charakteru, aby účinnost byla stanovena v jiném rozsahu. Je naopak více než žádoucí, aby ke zvýšené ochraně zemědělského půdního fondu došlo co nejdříve.

V Praze dne 18. června 2019

Předkladatelé:

Marie Pěňčíková, v.r.

Pavel Kováčik, v.r.

Miloslava Vostrá, v.r.

Stanislav Gropič, v.r.